

PLUK DRUHÉHO SLEDU V OBRANĚ DIVIZE

Základ vedení obrany v podmínkách používání jaderných zbraní tvoří ničení nepřítele jadernými zbraněmi a použití konvenčních zbraní všeho druhu, udržení důležitých prostorů, uskutečnění širokého manévru a vedení protiztečí. Z této podstaty vedení obrany vycházejí i úkoly pluku (motostřeleckého či tankového) určeného do druhého sledu divize v obraně.

Úkoly proto může obdržet

1. **K udržení důležitých prostorů**, a to celým plukem nebo většinou jeho sil pevně bránit a udržet obranný úsek na nejdůležitějším směru v hloubce obranného pásma divize, popř. i na 2. pásmu obrany, odrazit útok nepřítele, který má zjevnou převahu sil a prostředků a který pronikl až před obranu druhosledového pluku. Tím zabezpečit úspěch přijatých aktivních opatření (protiúder) velitelem armády k dokončení ničení nepřítele a obnově původní obrany nebo umožnit prvosledovým plukům divize zaujmout novou obranu na 2. pásmu obrany (mezilehlém pásmu, postavení), pokud se buduje.

Bránit zabezpečovací pásmo jedním či dvěma zesílenými motostřeleckými nebo tankovými prapory, někdy dokonce všemi silami druhého sledu, a toto pásmo po stanovenou dobu držet.

2. K uskutečnění širokého manévru

— částí sil nebo hodnotou celého pluku vystřídat útvary (útvary) prvního sledu, které ztratily bojeschopnost a převzít plnění jejich bojového úkolu,

— tankovými a motostřeleckými prapory na BVP zaujmout jednu až dvě palebné čáry k vedení palby z místa a ničit z nich především obrněné prostředky nepřítele, kterým se podařilo proniknout do hloubky obranného pásma divize,

— v případě nezbytnosti částí jednotek druhého sledu v součinnosti s protitankovou zálohou a pohyblivým zatarasovacím odřadem divize přehradit trhlí-

ny, které vznikly v důsledku jaderného a chemického napadení nepřítele, a ničit nepřítele palbou z místa,

— určenými tankovými a motostřeleckými jednotkami ničit nepřátelské vzdušné výsadky a diverzně průzkumné skupiny okamžitě po jejich vysazení (proniknutí) do obranného pásma divize,

— podle potřeby uskutečnit i další manévry částí sil a prostředků, např. k zabezpečení styku se sousedy apod.

3. K vedení protiztečí

— celým druhým sledem nebo jeho větší částí vést divizní protizteč buď samostatně nebo v součinnosti s druhými sledy (vševojskovými zálohami) sousedních pluků v tom případě, jestliže se při vedení boje o udržení prvního postavení vklínily do obrany velké síly nepřítele, byly jím způsobeny značné ztráty a byly zastaveny v hloubce prvního postavení (protizteč se připravuje zpravidla na dvou až třech směrech a na každém se stanoví hlavní a záložní čára rozvíjení a osy přesunu),

— v případě vklínění se nepřítele na styku se sousedem zničit ho částí sil protiztečí na tomto směru v součinnosti se sousedem,

— v případě, že do obranného pásma divize je veden protiúder druhým sledem armády, vést protizteč druhosledovým plukem divize v součinnosti s ním, a to buď na jednom ze stanovených směrů (např. jako vstříčný úder), nebo na jednom z boků protiúderného uskupení armády.

Vševojsková záloha bude plnit nepředvídané úkoly, v podstatě však některé z úkolů, které jsem uvedl pro druhý sled, a to ještě v širší variantě prostorů a směrů. To však není jediný rozdíl mezi těmito prvky bojové sestavy divize v obraně. Rozdíl mezi nimi bude též v jejich umístění v obranném pásmu divize.

Druhý sled, protože úkoly zná, bude zpravidla zaujímat určený obranný úsek na třetím (popř. na třetím a čtvrtém) postavení obranného pásma divize a především tento úsek bude připravovat k obraně. Může však připadat v úvahu i ta varianta, že část sil bude vyčleněna až na 2. pásmo obrany (pokud se buduje), především co nejbližší k prostorům očekávaného vysazení vzdušných výsadků nepřítele, aby zásah našich jednotek byl co nejrychlejší a nejúčinnější.

Druhosledový pluk přechází do obrany skrytě, v krátké době a pod ochranou prvosledových pluků a přímého zajištění, které si vyšle každá rota. Prapory se rozvíjejí ve stanovených prostorech, zaujímají bojovou sestavu, připravují systém palby, organizují protivzdušnou obranu a ženijně budují obranné rajóny a opěrné body. Všechny jednotky pluku při přechodu do obrany musí být neustále připraveny k odrazení nepřátelského útoku, úderu jeho letectva a ničení vzdušných výsadků a rovněž ke střetnému boji s nepřítelem, kterému se podařilo proniknout do obranného pásma divize.

Ženíjně budování obranného úseku zahájíme ihned po přechodu do obrany, současně v celé hloubce obranného pásma v takovém pořadí, které zabezpečuje stálou pohotovost vojsk k odrazení útoku nepřítele a jejich ochranu proti všem prostředkům ničení. K budování přikročíme ihned, jakmile jsou rotám a četám stanoveny opěrné body, postavení palebných prostředků a směry jejich střelby a k budování využíváme maximálně mechanizačních prostředků a místních stavebních materiálů [vše vykonáváme skrytě a s plným vypětím sil].

Všechna opatření plníme za přísného dodržování zásad maskování. Maskování postavení, opěrných bodů, palebných postavení, palebných čar a čar rozvíjení k protiztečím probíhá nepřetržitě.

Vševojsková záloha, která nemá stanoven konkrétní úkol, se bude rozmísťovat v prostoru soustředění, který jí určí velitel divize. Tento prostor bude zpravidla na úrovni třetího postavení. Jeho rozloha bude až 100 km², při výhodných podmínkách i větší.

Vojska se rozmísťují v terénu, který umožňuje organizovat ochranu proti zbraním hromadného ničení, maskování a podle potřeby rychlý manévr. Bude rozmístěna mimo důležité objekty, které by mohly být cílem nepřátelských jaderných úderů. Musí být v neustálé pohotovosti k odražení vzdušného a pozemního nepřítele a se zahájením boje prvosledovými pluky k plnění kteréhokoliv úkolu.

K upřesnění stanoveného prostoru se vysílá včas rekognoskační skupina v čele se zástupem velitele pluku. Do skupiny se vyčleňují důstojníci štábu, druhů vojsk a služeb a představitelé jednotek. Určené prostory zaujímají jednotky přímo z pochodu. Rozmísťují se podél cest (v lese podél úseků) v rotních a praporečnických proudcích v takových vzdálenostech od sebe, které snižují možnost jejich efektivního ničení jadernými útoky, údery letectva a palbou dělostřelectva nepřítele. Každá jednotka si vysílá přímé zajištění.

S ženíjní úpravou prostoru soustředění se začíná ihned po příchodu jednotek, podle možnosti i dříve. Pro osoby se budují ochranné okopy, a je-li dostatek času, pohotovostní úkryty. Okopy a úkryty se rovněž budují pro zbraně, bojovou techniku a zásoby materiálu. Veškerá bojová technika a ženíjní objekty se pečlivě maskují a maskování se pravidelně kontroluje.

Oba způsoby zaujetí stanoveného prostoru druhým sledem či vševojskovou zálohou má svoje výhody i nevýhody. Z pohledu druhého sledu, který od počátku připravuje a buduje obranu, je výhodou, že

- odpadá úprava prostoru soustředění, tím získává více času pro plnění uložených úkolů,

- výčleněný pluk do druhého sledu má možnost kvalitněji vybudovat obranný úsek, popř. možnost větších úprav os přesunů, palebných čar a čar rozvinutí k protiztečím.

Naopak nevýhodou se ukazuje

- složitější činnost k vyvedení rot z opěrných bodů a zabezpečení jejich přesunu na čáru rozvinutí (palebnou čáru),

- vyvedení jednotek z obrany a jejich uspořádání do pochodových proudů si bude vyžadovat určitou dobu, o kterou je nutné prodloužit dobu na přípravu k protizteči (zaujetí palebné čáry apod.),

- rozhodnutí k přijetí nového úkolu musí velitel druhého sledu přijmout dříve než velitel pluku ve vševojskové záloze, která zaujala prostor soustředění.

Pohled na uvedené množství kvalitativně náročných a přitom rozdílných úkolů, z nichž každý může druhosledový pluk či vševojsková záloha plnit, nutí velitele pluku:

1. Zhodnotit každý úkol, určit jeho náročnost, stanovit pořadí důležitosti a možnosti jeho plnění.

2. Rozložit plnění úkolů po jednotkách, aby každý prapor a plukovní jednotka přesně věděly, na kterém opatření se budou podílet.

3. Přijmout potřebná organizační opatření, optimálně rozdělit síly a prostředky ke splnění všech uložených úkolů v rozsahu podle jejich důležitosti.

4. Rozdělit hlavně funkcionáře pluku na pomoc jednotkám při přípravě jednotlivých úkolů.

Protože druhý sled bude zaujímat obranný úsek široký až 15 i více kilometrů, ukazuje se jako zvlášť důležité vyvedení pluku z obrany do pochodové sestavy. Nejvhodnější se ukazuje plánovat **soustředění druhého sledu** (vyčleněných jednotek) **do rotních proudů**. Prostory vyvedení rot z opěrných bodů určujeme podle charakteru terénu do vzdálenosti 1—2 km před předním okrajem obrany, s výjimkou jednotek vyčleněných pro boj s nepřátelským výsadem, kde určíme i prostory vyvedení za opěrnými body rot pro proudy směřované do taktické hloubky obrany divize. Vzdálenosti mezi jednotlivými proudy budou 1,5 až 2 km. Plukovní jednotky přejdou stejným způsobem do pochodové sestavy a svoje prostory vyvedení zaujmou za motostřeleckými a tankovými rotami.

Prostory vyvedení zaujmou rotы na určený signál (signály). Každý úkol pro manévr či protizteč začínají plnit z těchto prostorů na nový signál. Vzdálenost přesunu k plnění nového úkolu může být kolem 10 km, přitom při protizteči pro rotы na odvráceném křídle se může prodloužit až na dvojnásobek.

Přesun z prostorů vyvedení rot do prostoru nového úkolu bude proto vzhledem k úspoře času na svinování do praporečnických proudů a opětovné rozvinutí do rotních proudů nejvhodněji uskutečnit **po rotách** a dále se rozvíjet podle zásad útoku z chodu. Pokud terén neumožní nebo příliš ztíží přesun v tak širokém pásmu, pak v nevhodných úsecích a u příliš vzdálených rot můžeme předpokládat soustředění do praporečnického proudů.

Vševojsková záloha, která zahajuje plnění úkolu z prostoru soustředění (zaujatého sice v rotních proudech, ale současně uspořádaná do praporečnických pochodových proudů), uskuteční přesun podle zásad přechodu do útoku z chodu, tj. první část přesunu po praporech, ve vzdálenosti asi 4 km od určené čáry rozvinutí (palebné čáry) přejde do rotních proudů, asi 2 km do četových proudů a z nich se rozvíjí do bojové linie tak, aby v určené sestavě, ve stanoveném čase dosáhla požadovaný prostor, kde zaujala palebnou čáru, přešla do obrany k přehrazení trhliny či zabezpečení boků, nebo přímo z pochodu zahájila prudkou protizteč.

Velmi složitý úkol bude plnit pluk v případě, kdy dojde k vyřazení části prvního sledu a velitel divize rozhodne o vystřídání nebojeschopného pluku druhým sledem (vševojskovou zálohou). Nepovažují za správné, aby se v tomto případě předpokládalo, že druhosledový pluk převezme úkol ve stejném obranném úseku střídaného pluku, prapory ve stejných obranných rájonech a rotы ve shodných opěrných bodech. Tím bychom dali nepříteli výbornou příležitost k rychlému vyřazení dalších našich sil a prostředků.

Bráněný směr před útokem nepřátelských tanků a pěchoty musíme přehradit v jiném prostoru, např. mezi 1. a 2. postavením nebo až na 2. postavení obranného pásma divize.

Přesun bude probíhat opět v rotních, popř. v praporečnických proudech nejvyšší možnou rychlostí. Protože plnění úkolu bude poznamenáno citelným nedostatkem času, bude pro úspěšné zaujetí nové obrany pro druhý sled (vševojskovou zálohu) zvlášť důležité:

— všestranná pomoc štábu divize při přesunu, zaujímání a organizování nové obrany,

— úporný boj zbytků prvosledového pluku, popř. i dalších jednotek vyvedených z pasívních úseků, aby byl útok nepříteli co nejvíce zpomalen a zdržen,

— schopnost o umění velitele pluku a jeho štábu rychle se rozhodovat a reagovat na změny situace.

Přesto nemůžeme vyloučit, že prvosledovým jednotkám se nepodaří útok nepříteli zadržet a jeho početné síly proniknou do hloubky obranného pásma divize. Proto velitel pluku musí být trvale připraven i na vedení střetného boje, ke kterému může dojít v kterémkoliv období během přesunu do nového obranného úseku.

Úkoly, tak jak je má velitel pluku uloženy, nemůže mechanicky přenést na podřízené. Jednak je třeba si uvědomit, že ne v každé situaci bude plnit úkol celý pluk současně a naopak, že pluk nemusí plnit současně jen jediný úkol. Spíše naopak, svůj úspěch na jednom směru, v jednom prostoru, bude chtít nepřítel rozšířit i o úspěch na dalších směrech či prostorech. Proto velitel pluku přesně stanoví, který prapor (popř. jen rota), s jakým posilovým prostředkem bude připraven na daný signál zahájit plnění úkolu z prostoru vyvedení rot z opěrných bodů. Dbá, aby úkoly byly rozloženy vyváženě, odpovídaly i umístění jednotky v obranném úseku (prostoru soustředění), optimálně využívaly palebné a manévrovací schopnosti jednotek.

Plnění kteréhokoliv úkolu nemůže velitel ponechat jen na podřízených velitelích, i když na jejich aktivitě a samostatnosti bude velmi záležet, ale je i sám všestranně zabezpečovat. V čem vidím především jeho aktivitu:

— musí dosáhnout, aby podřízení správně pochopili každý úkol a způsob jeho plnění, objasnit vzájemné souvislosti s plněním obranného úkolu celé divize,

— podrobně promyslet a dobře sladit činnost všech podřízených jednotek, — zabezpečit rekognoskaci všech os, čar a prostorů, dát je vytyčit a v nejsložitějších úsecích upravit,

— při nedostatku času některé fáze předpokládané činnosti nacvičit s vojsky (vyvedení rot z opěrných bodů) nebo alespoň s vybranými funkcionáři (veliteli, řidiči apod.),

— organizovat mobilní, dobře materiálně vybavenou a dostatečně silnou pořádkovou službu, která napomůže k včasnému splnění požadovaného zásahu (i když můžeme počítat s pomocí velitele divize),

— přímo v terénu upřesnit situaci a úkol, který má jednotka samostatně nebo v součinnosti s dalšími jednotkami (se sousedy) splnit,

— informovat velitele divize o plněných úkolech, včas vyžadovat pomoc a zásah divizních prostředků.

Velitel druhosledového pluku (vševojskové zálohy) by bez trvalé pomoci především štábu divize splnil úkoly jen s obtížemi. Z vedoucích funkcionářů divize případně odpovědnost za včasné použití druhého sledu zpravidla náčelníkovi štábu.

Čím může veliteli pluku a jeho štábu zejména pomoci:

— připravit a předat pluku časové, kvantitativní a kvalitativní kalkulace s potřebným vyhodnocením a závěry,

— odpovědně posoudit rozhodnutí velitele pluku vcelku i pro každý jednotlivý úkol a přispět k nalezení optimální varianty,

— trvale informovat o situaci prvosledových pluků a sousedů, včas a předem orientovat na nejpravděpodobnější plnění úkolů,

— převzít zabezpečení některých opatření (např. vytyčení os přesunu, úpravu čar rozvinutí k protizteči a palebných čar) jako vlastní povinnost,

— včasným zásahem jaderných zbraní, palebných prostředků a divizních záloh vytvářet výhodné podmínky pro použití pluku či jeho jednotek.

Z uvedeného můžeme učinit jednoznačný závěr. Pluk ve druhém sledu (vševojsková záloha) divize v hlavním pásmu obrany může plnit celou škálu vážných úkolů — bránit se, útočit i vést střetný boj, a to na různých směrech a v různých prostorech. Právě tato rozmanitost činí přípravu boje velmi náročnou. Těžko hledat jinou situaci v boji, kdy by úloha pluku byla ještě složitější. Nejlépe se proto zhostí úkolu ten velitel, který je velmi dobře teoreticky připraven, má potřebné praktické znalosti z velení pluku, má schopnost rychle a samostatně se rozhodovat a své rozhodnutí realizovat. Přesto se bez účinné pomoci velitele divize a jeho štábu neobejde.